

O'NTUSTIK-QAZAQSTAN MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
«Клиникалық пәндер» кафедрасы	044-67/11	
Оқу жұмыс бағдарламасы		

Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрлігі
«Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы»
АҚ жанындағы медицина колледж

«КЕЛІСІЛДІ»

ЖСШ «NazMed» Медициналық
орталығы» бас дәрігері
Назарбаев Н.Н.

« 04 » 09 2023ж.

«БЕКІТЕМІН»

«ОҚМА» АҚ жанындағы
медицина колледжінің директоры
Кушкарлова А.М.

« 05 » 09 2023ж.

ОҚУ ЖҰМЫС БАҒДАРЛАМАСЫ

Мамандығы: 09120100 «Емдеу ісі»

Біліктілігі: 4S091201101 «Фельдшер»

Пәні: Хирургиялық аурулар (оториноларингология, офтальмология курсы бар)»

Курс: 3/4

Семестр: 6/8

Оқу түрі: күндізгі

Бақылау формасы: емтихан

Оқытудың нормативтік мерзімі: 3 жыл 10 ай

Жалпы еңбек сыйымдылығы барлық сағат/кредиттер KZ: 3/72

Пәні: Хирургиялық аурулар (оториноларингология, офтальмология курсы бар)»

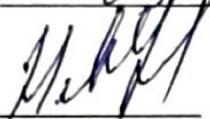
Шымкент 2023 ж.

ОҢТҮСТІК-ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
«Клиникалық пәндер» кафедрасы	044-67/11	
Оқу жұмыс бағдарламасы		

Оқу жұмыс бағдарламасы Қазақстан Республикасының мемлекеттік жалпыға міндетті білім беру стандарты үлгісінде 0301000 «Емдеу ісі» мамандығы бойынша 4S09120101 «Фельдшер» біліктілігінің оқу жұмыс жоспары негізінде «Хирургиялық аурулар (оториноларингология, офтальмология курсы бар)» пәні бойынша Назарбаев Н.Н. оқытушысымен құрастырылды.

«Клиникалық пәндер» кафедралық жетекшісінің қаралды.

Хаттама № 1 "01" 09 2023 ж.,

Кафедра меңгерушісі Махмут А.Ә.

ПЦК мәжілісінде қаралды

Хаттама № 1 "04" 09 2023 ж.

ПЦК төрайымы: Темір И.О.

Әдістемелік кеңес мәжілісінде бекітілді.

№ 1 хаттама "05" 09 2023 ж.

Әдістемелік кеңес төрағасы: _____ Мамбеталиева Г.О.

ОҢТҮСТІК-ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ	 SKMA - 1979 -	SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
«Клиникалық пәндер» кафедрасы		044-67/11
Оқу жұмыс бағдарламасы		

1.1 Кіріспе: «Хирургиялық аурулар» пәнін оқып үйрену болашақ маманның кәсіби біліктілігін қалыптастыру бағдарламасының бір бөлігі болып саналады. Үлгілік оқу бағдарламасында аурухана ішіндегі инфекцияның алдын алу және операциядан кейін күтім жасау, асқынулардың алдын алу мәселелері бойынша жалпы практика мейірбикесінің өз құзырлығына сәйкес қызмет атқаруына көп көңіл бөлінеді.

Пәннің саясаты:

№	Студенттерге қойылатын талап	Орындамаған жағдайда айыптау шаралары
1.	Себепсіз сабақ қалдыру рұқсат етілмейді.	Тәжірибелік сабақты себепсіз қалдырған жағдайда бж қойылады.
2	Себеп бойынша қалдырылған сабақтарды өз уақытысында өтеу.	Себепті қалдырылған сабақтар тек деканат рұқсатымен (өтеу қағазы) өтеледі.
3	Дәріс және тәжірибелік сабақтарға уақытылы келу.	Студент 5 минуттан артық кешіксе сабаққа жіберілмейді. Оқу журналына және дәріс журналына бж қойылады.
4	Студенттің сыртқы келбеті талапқа сай болуы (халат, колпак, ауыстыратын аяқ киім және т.б.).	Студенттің сыртқы көрінісі талапқа сай болмаған жағдайда сабаққа немесе дәріске жіберілмейді және тәжірибелік журналда немесе дәріс журналында бж қойылады.
5	Студентте медициналық санитарлық кітапшаның болуы.	Медициналық санитарлы кітапшасыз студент клиниканың бөлімшеріне жіберілмейді және тәжірибелік журналға бж қойылады.
6	Студент оқытушыларға, курстастарына сыйластық пен қарауы қажет.	Студент құрметсіздік танытқан жағдайда, бұндай мінез-құлқы кафедра жиналысында талқыланады, деканатқа және ата-анасына жеткізіледі.
7	Кафедраның мүліктеріне студенттердің қамқорлық жасауы.	Мүліктерді бұзған жағдайда, студент өз күшімен қалпына келтіреді.

Айыппұл санкциялары:

- Білім алушы пән саясатын бір рет бұзғаннан кейін оқытушыдан ауызша ескертпе сөгіс алады.
- Пән саясатын үнемі бұзатын болса кафедра меңгерушісі деканатқа сәйкес рапорт жазады.
- Аралық бақылаудан қанағаттанарлықсыз баға алғаны үшін (АБ1) пән бойынша дифференциалды сынаққа жіберілмейді.

ОҢТҮСТІК-ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ	 SKMA -1979-	SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
«Клиникалық пәндер» кафедрасы		044-67/11
Оқу жұмыс бағдарламасы		

- Аудиториялық сабақты себепсіз жіберген әрбір сабақ үшін білім алушының аралық бақылаудан 1 балы төмендетіледі.
- Кафедраның саясаты бойынша айыппұл және марапат балдары ескеріледі.
- БҒК белсенді қатысқан жұмысы үшін (конференцияда баяндамамен шығу) білім алушыға 5 балдан 10 балға дейін қосылады.
- Егер білім алушы 50 % күнделікті рейтингіден (яғни 30 балл) жинамаса, ол дифференциалды сынаққа жіберілмейді.

1.2. Пәннің мақсаты-білім алушыларда науқасты тексерудің маңызды кәсіби дағдыларын қалыптастыру үшін науқасты тексерудің негізгі әдістерін, клиникалық ойлау негіздерін, негізгі клиникалық синдромдарды диагностикалау бойынша білімді меңгеру

1.3. Пәннің міндеттері:

- кәсіби этика және деонтология процестерін оқыту;
- ЛОР ағзалары мен көздің анатомиясын, физиологиясын, оның ағзамен және ОЖЖ-мен байланысын проблемалық зерттеу.
- ЛОР органдары мен көздің әртүрлі жарақаттары кезінде алғашқы көмек көрсету ерекшеліктері;
- хирургиялық бөлімшеде медициналық құжаттаманы жүргізу.

1.4. Оқытудың соңғы нәтижелері:

- Симуляция жағдайында науқасқа бағытталған кеңес берудің негізгі дағдыларын көрсете біледі
- Денсаулықты нығайту және аурулардың алдын-алу кезінде дәлелденген мәліметтерді қолдана отырып науқасқа бағытталған жоспар құру
- Науқастың денсаулығын нығайту, оңалту және аурудың алдын-алу туралы өз іс-әрекетін қортындылау
- Науқасқа оқыту құралдары мен әдістерін қолдануға қабілетті
- Мәселелер мен факторлардың рациональді шешімдерінің негізгі кезендеріне, науқастарға бағытталған оқытуға ықпал ететін факторларды анықтайды
- Науқастарға оқытуда тұрақсыздандырылған мәселелерді жоюға қабілетті
- Науқастармен, туыстарымен, әріптестерімен қарым- қатынас жасау кезінде өз білімі мен дағдыларын көрсете біледі
- Жұмыс бойынша ақпарат беруде өз білімі мен дағдыларын көрсете біледі
- Аудитория алдында өз пікірін, талдауға және зерттелген аймақта ақпаратты синтездеуге қатысу арқылы сөйлеу дағдыларын меңгереді.

1.5. Пререквизиттер: анатомия, физиология.

1.6. Постреквизиттер: хирургиялық аурулар.

1.7. Тақырыптық жоспар: тақырыптар, қысқаша мазмұны, оқыту формалары / әдістері / технологиялары және сабақтың ұзақтығы.

1.7.3. Аудиториялық сабақтың тақырыптық жоспары

№	Аудиториялық сабақтың тақырыбы	Қысқаша мазмұны	Сағат саны
---	--------------------------------	-----------------	------------

ОНТҮСТІК-ҚАЗАҚСТАН MEDISINA АКАДЕМИАСЫ «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ	 SKMA -1979-	SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
«Клиникалық пәндер» кафедрасы		044-67/11
Оқу жұмыс бағдарламасы		

1	Хирургияға кіріспе. ҚР хирургиялық көмекті ұйымдастыру.	Хирургияның даму тарихы. ҚР хирургиялық көмекті ұйымдастыру.	1
2	Хирургиялық инфекцияның алдын- алу. Асептика. Антисептика және залалсыздандыру әдістері.	Хирургиялық инфекцияның алдын- алу. Асептика және антисептика түсінігі. Залалсыздандыру әдістері.	1
3	Хирургиялық операциялар. Операцияның түрлері.	Хирургиялық операциялар. Операцияның түрлері.	1
4	Хирургиялық операциялар. Кезеңдері. Операция алды кезеңді жүргізу. Операциядан кейінгі кезеңді жүргізу.	Хирургиялық операциялар. Кезеңдері. Операция алды кезеңді жүргізу. Операциядан кейінгі кезеңді жүргізу.	1
5	Қан кету. Қан кетуді тоқтату әдістері. Қан кетудің асқынулары. Аралық бақылау 1	Қан кету. Қан кетуді тоқтату әдістері. Қан кетудің асқынулары.	1
6	Жансыздандыру. Жалпы жансыздандырудың түрлері.	Жансыздандыру. Жалпы жансыздандырудың түрлері.	1
7	Жалпы наркоз бен жергілікті жансыздандырудың түрлері.	Жалпы наркоз бен жергілікті жансыздандырудың түрлері.	1
8	Десмургия. Таңғыштың түрлері. Жұмсақ таңғыштар. Қатты таңғыштың түрлері.	Десмургия. Таңғыштың түрлері. Жұмсақ таңғыштар. Қатты таңғыштың түрлері.	1
9	Қан құю. Қан құюдың асқынулары. Қан алмастырғыштар.	Қан құю. Қан құюдың асқынулары. Қан алмастырғыштар.	1
10	Жарақаттар. Жарақат түрлері. Асқынулары. Асқынулардың алдын алу шаралары. Аралық бақылау 2	Жарақаттар. Жарақат түрлері. Асқынулары. Асқынулардың алдын алу шаралары.	1
	Барлығы:		10 с

OÑTÜSTİK-QAZAQSTAN MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ	 SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»	044-67/11
«Клиникалық пәндер» кафедрасы		
Оқу жұмыс бағдарламасы		

1.7.4. Симуляциялық сабақтың тақырыптық жоспары

№	Симуляциялық сабақтың тақырыбы	Қысқаша мазмұны	Сағат саны
1	Хирургияға кіріспе. ҚР хирургиялық көмекті ұйымдастыру.	Хирургияға кіріспе. ҚР хирургиялық көмекті ұйымдастыру.	6,2
2	Хирургиялық инфекцияның алдын- алу. Асептика. Антисептика және залалсыздандыру әдістері.	Хирургиялық инфекцияның алдын- алу. Асептика. Антисептика және залалсыздандыру әдістері.	6,2
3	Хирургиялық операциялар. Операцияның түрлері.	Хирургиялық операциялар. Операцияның түрлері.	6,2
4	Хирургиялық операциялар. Кезеңдері. Операция алды кезеңді жүргізу. Операциядан кейінгі кезеңді жүргізу.	Хирургиялық операциялар. Кезеңдері. Операция алды кезеңді жүргізу. Операциядан кейінгі кезеңді жүргізу.	6,2
5	Қан кету. Қан кетуді тоқтату әдістері. Қан кетудің асқынулары.	Қан кету. Қан кетуді тоқтату әдістері. Қан кетудің асқынулары.	6,2
6	Жансыздандыру. Жалпы жансыздандырудың түрлері.	Жансыздандыру. Жалпы жансыздандырудың түрлері.	6,2
7	Жалпы наркоз бен жергілікті жансыздандырудың түрлері.	Жалпы наркоз бен жергілікті жансыздандырудың түрлері.	6,2
8	Десмургия. Таңғыштың түрлері. Жұмсақ таңғыштар. Қатты таңғыштың түрлері.	Десмургия. Таңғыштың түрлері. Жұмсақ таңғыштар. Қатты таңғыштың түрлері.	6,2
9	Қан құю. Қан құюдың асқынулары. Қан алмастырғыштар.	Қан құю. Қан құюдың асқынулары. Қан алмастырғыштар.	6,2
10	Жарақаттар. Жарақат түрлері. Асқынулары. Асқынулардың алдын алу шаралары.	Жарақаттар. Жарақат түрлері. Асқынулары. Асқынулардың алдын алу шаралары.	6,2
	Барлығы:		62 с

ОҢТҮСТІК-ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
«Клиникалық пәндер» кафедрасы		044-67/11
Оқу жұмыс бағдарламасы		

1.8. Оқу және оқыту әдісі:

- Аудиториялық сабақтар: шолу дәрісі, презентация.
- Симуляциялық сабақтар: шағын топтарда жұмыс істеу, TBL-командада (TEAMBASIDLEARNING) оқу, ST – симуляциялық оқыту, ағымдағы бақылауды жүргізу.
- Білім алушылардың өзіндік жұмысы: тақырып бойынша электронды презентациялар, реферат, интеллект-карта жасау.

Оқытушының жетекшілігімен жүргізілетін білім алушының өзіндік жұмысы: шағын топтардағы жұмыс (TBL-командада оқу-BASIDLEARNING), пікірталас.

Қолданылатын әдістер мен технологиялар:

- Small group learning (SGL) – кіші топта жұмыс;
- Cased-based learning (CBL) – шынайы оқиға әдісі;
- Task-based learning (TaskBL) – коммуникативті тапсырма әдісі;
- Team-based learning (TBL) – топта жұмыс істеуге негізделген оқыту әдісі;
- Simulation training (ST) – симуляциялық оқыту;
- Clinical training (CT) – клиникалық оқыту;
- Credit-modular training (CMT) – кредитті-модульді оқыту.

Студенттің білім деңгейін анықтауға арналған әдістер мен технологиялар:

- Multiple Choice Question (MCQ) – көп жауапты тест сұрақтары;
- Oral asking (OA) – ауызша сұрау;
- Short Answer Question (SAQ) – қысқа жауаптар;
- Short case (SC) – нақты ситуацияны қысқаша сипаттау;
- Oral report (OR) – презентация;
- Oral examination (OE) – ауызша емтихан;
- Mini clinical evaluation exercise (MiniCEX) – мини-клиникалық емтихан;
- Direct Observation of Procedural (DOPS) – практикалық процедура бойынша бағалау.

1.9. Білім алушылардың білімі мен дағдыларын бағалау әдістері:

Ағымдағы бақылау: сабақ тақырыбын талқылау, тестілеу, кіші топпен жұмыс, ситуациялық есепті шешу.

Аралық бақылау: тест сұрақтары, жазбаша, ауызша сұрау.

Қорытынды бақылау: -Білім алу нәтижелерінің суммарлық бағалануы пәннің бағдарламасына (силлабусқа) сай қойылған ағымды бағалар негізінде жүргізіледі.

Smartnation бағдарламасымен автоматты түрде есептелген жіберілу рейтингі (ағымды және аралық бақылаулардың ортақ баллы) қорытынды бағасы ретінде алынады. Емтихан ауызша алынады. Ауызша алынған емтихан бағасын пән оқытушысы емтихан кестесі бойынша Smartnation, тест бойынша алынған емтихан бағасын пән оқытушысы емтихан кестесі бойынша Smartnation ААЖ-ға қояды.

Аттестация

Бағалау	Қолданылатын бақылау құралдарының сипаттамасы (кейс, жоба, сынналдау, модельді әзірлеу, презентация, тест...)	Барлығы
Ағымдықбаға 1 (АғБ А (лекциялар)): жеке және топтық тапсырмалар, топтық тақырыптық дискуссияларға қатысу.	3 сынналдауғатапсырма: -бақылау сұрақтары -тапсырмалар -тесттер	15%
Аралықбақылау1,2	Курс бойыншатесттер	30%
Дифференциалды сынаққажіберуреитингі		X60%
Дифференциалды сынақ	Пән тақырыптары бойынша тесттер (100 сұрақ) және билеттер: теориялық сұрақтар, ситуациялық есептер бойынша сұрақтар.	X40%
Курс бойынша қорытынды баға		0-100 балл

Рейтинг шкаласы

Әріптік баға жүйесі	Сандық эквивалент	Баллдық көрсеткіш	Дәстүрлі жүйе бойынша бағалау
A	4,0	95-100	- Өте жақсы
A-	3,67	90-94	
B+	3,33	85-89	- Жақсы
B	3,0	80-84	
B-	2,67	75-79	

ОҢТҮСТІК-ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ	 SKMA -1979-	SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
«Клиникалық пәндер» кафедрасы		044-67/11
Оқу жұмыс бағдарламасы		

C+	2,33	70-74	Қанағаттанарлық
C	2,0	65-69	
C-	1,67	60-64	
D+	1,33	55-59	
D-	1,0	50-54	
F	0	0-49	Қанағатсыз
Бағалау критерилері	<p>Өте жақсы «А»: Студент сұрақтарға толығымен жауап берген жағдайда</p> <p>Жақсы «B+» - «C+»: Студент білімін орта қалыпта жауап берген жағдайда</p> <p>Қанағаттанарлық «C» - «D»: Студент сұрақтарға қанағаттанарлық жағдайда</p> <p>Қанағатсыз «F»: Студент сұрақтарға толық емес жауап берген жағдайда</p>		

Пән бойынша қорытынды баға мынадай формула бойынша бақылаулар нысандарының белгіленген қатынасына сүйене отырып ресми ведомостька енгізілген кезде автоматты түрде есептеледі:

Қорытынды баға = (ТК (аудиториялық, семинарлар) + ТК Симуляция + ТК (аралық бақылау) = РД (жіберу рейтингі) x 60% + баға (x 40%) Емтихан (жеке): Қорытынды емтихан Оларды орындау жөніндегі әдістемелік нұсқаулар (ұсынымдар):

Аудиторияға (дәрістерге, семинарларға) дайындық кезінде берілген үлестіру материалын мұқият оқып, қайталау)

Бағалау критерилері:

Қорытынды тест: барлық курстың білімі мен түсінігін тексеруге.

Тестте 50-ден 100-ге дейінгі сұрақтан, әр дұрыс жауап-1 балл.

Тапсыру мерзімі: Орындалған тапсырмаларды жүктеу үшін белгіленген мерзім: оқу курсы аяқтаған сәттен бастап екі апта. Уақытында тапсырылмаған жағдайда төмендету коэффициенті қолданылады: мысалы, 0,75-0,9

1.10. Материалдық – техникалық қамтамасыз ету: компьютер, мультимедиялық проектор, клиникаға дейінгі симуляциялық кабинеттер (фантомдар, манекен-симуляторлар, модельдер, плакаттар, пациенттерге күтім жасауға арналған заттар).

1.10.1 Негізгі әдебиеттер:

Қазақ тілінде: Нұрмақов Аман Жәменұлы «Хирургиялық аурулар» (клиникалық дәрістер). – Алматы: Асем-Систем: 2008 - 176 бет.

ONTUSTIK-QAZAQSTAN MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ	 SKMA -1979-	SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
«Клиникалық пәндер» кафедрасы		044-67/11
Оқу жұмыс бағдарламасы		

Орыс тілінде: 1. Общая хирургия: учебник + CD. С.В.Петров. – 3-е изд., перераб. и доп. – М., 2009. – 768 с.

2. Сестринское дело в хирургии: учебное пособие.–М.,ГЭОТАР-Медиа,2009. – 400 с.

3. Общая хирургия: учебник В.К. Гостищев. –2013. - 728 с.

1.10.2. Қосымша әдебиеттер:

1. Хирургия для фельдшеров: практикум. Барыкина Н.В., Заянская В.Г. -2003.

2. Хирургия. Морозова А.Д., Конова Т.А. -2005.

3. Хирургия. Рубан Э.Д. -2006.

4. Сестринское дело в хирургии практикум. Барыкина Н.В., Чернова О.В. 2005.

5. Хирургия в практике сельского фельдшера. Н.Н. Тимофеев. – Л., М., 1990.

Қосымша – 1.

Пәннің оқыту нәтижелерін бағалау критерийлері

ОН №	Оқыту нәтижелерінің атауы	Қанағаттанарлықсыз	Қанағаттанарлық	Жақсы	Өте жақсы
ОН1	Студенттің науқасты денсаулықты нығайту, оңалту және аурулардың алдын алу мәселелеріне үйрету бойынша өз іс-әрекеттерін талдау дәрежесі.	Науқасты денсаулықты нығайту, оңалту және аурулардың алдын алу мәселелеріне үйрету бойынша өз іс-әрекеттерін білмейді.	Науқасты денсаулықты нығайту, оңалту және аурулардың алдын алу мәселелеріне үйрету бойынша өз іс-әрекеттерін қанағаттанарлық деңгейде біледі.	Науқасты денсаулықты нығайту, оңалту және аурулардың алдын алу мәселелеріне үйрету бойынша өз іс-әрекеттерін жақсы деңгейде біледі	Науқасты денсаулықты нығайту, оңалту және аурулардың алдын алу мәселелеріне үйрету бойынша өз іс-әрекеттерін біледі.
ОН 2	Студенттің денсаулықты нығайту және аурулардың алдын алу бойынша зерттеулерді жүзеге асыру бойынша шешімдер	Денсаулықты нығайту және аурулардың алдын алу бойынша зерттеулерді жүзеге асыруды түсінбейді.	Денсаулықты нығайту және аурулардың алдын алу бойынша зерттеулерді жүзеге асыруды бойынша қанағаттанарлық деңгейде	Денсаулықты нығайту және аурулардың алдын алу бойынша зерттеулерді жүзеге асыруды жақсы деңгейде түсінеді.	Денсаулықты нығайту және аурулардың алдын алу бойынша зерттеулерді жүзеге асыруды түсінеді.